

ZÁKLADY SPOLEČENSKÉ VÝCHOVY

Volitelný předmět

Název vyučovacího předmětu: Základy společenské výchovy

Časové vymezení předmětu: Hodiny jsou čerpány z disponibilních hodin.

a) Pro školní rok 2013/2014:

Předmět je vyučován v 7. – 9. ročníku.

7. ročník – 2 hodiny týdně

8. ročník – 1 hodina týdně

9. ročník – 1 hodina týdně

b) Pro školní rok 2014/2015:

Předmět je vyučován v 8. – 9. ročníku.

8. ročník – 1 hodina týdně

9. ročník – 1 hodina týdně

Organizační vymezení předmětu: Vyučovací předmět Základy společenské výchovy tematicky navazuje na povinný předmět Výchova k občanství, rozšiřuje a prohlubuje učivo tohoto předmětu.

Předmět se vyučuje ve třídě, učebně s interaktivní tabulí, v počítačové učebně i mimo školní lavice - v terénu.

Organizují se návštěvy na městském úřadě, v muzeu, knihovně, na úřadu práce, v bance. Časté jsou exkurze do historických a kulturních objektů, na historicky a přírodně zajímavá místa.

Mezi hlavní formy a metody práce patří: besedy, exkurze, projekty, výzkumné úkoly, referáty, diskuse, práce s literaturou a médií, dramatizace, hraní rolí, skupinová a týmová práce. Žák by měl pochopit, že jde o výchovu, ne o memorování. Velmi důležité je ukázat správné vzory pro chování dětí.

Základním cílem tohoto předmětu je vychovat slušné lidi, kterým na společnosti záleží a mají zájem pro ni něco dobrého udělat.

Obsahové vymezení předmětu:

Předmět Základy společenské výchovy svým charakterem a vzdělávacím obsahem zasahuje do vzdělávací oblasti Člověk a společnost, převážně pak do vyučovacích předmětů Výchova k občanství, Dějepis, Literatura a též do Výtvarné výchovy a Hudební výchovy.

1. Pochopení důležitosti rodiny pro každého člověka
2. Rozvíjení vztahu člověka k domovu, vlastenectví
3. Vytvoření kladného vztahu ke kultuře a péče o ni
4. Poznávání vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
5. Respektování a dodržování morálních pravidel a právních předpisů
6. Posouzení vlivu médií a ochrana před nežádoucími účinky médií
7. Odpovědný výběr svého povolání, úcta k práci své i druhých
8. Zájem o dění ve spojené Evropě a globálním světě
9. Učení se zásadám správného hospodaření

Naplňování klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- vyhledávání, třídění a využívání informací potřebných k orientaci v politickém dění
- kritickému hodnocení a diskusi
- uvádění vztahů v Evropě a ve světě do souvislostí
- vytváření si představy o své osobě
- ovládání a řízení svého jednání
- dosahování pocitu sebeuspokojení

Kompetence k řešení problémů

- promyšlení a naplánování způsobu řešení problému, který se týká přírody, kultury
- kritickému myšlení, zodpovědnosti za svá rozhodnutí, vytváření vztahů důležitých k soužití s ostatními lidmi
- rozpoznání a pochopení problému doma, v Evropě, ve světě a k plánování jeho řešení
- vnímání různých problémů v rodině, mezi lidmi, ve společnosti, ve světě a k přemýšlení o těchto problémech

Kompetence pracovní

- přístupu k výsledkům pracovní činnosti z hlediska kvality, hospodárnosti a spol. významu
- odpovědné přípravě na budoucí povolání

- vzdělávání se v oblasti svých zájmů
- odpovědnému rozhodování o svém vzdělání a profesním zaměření
- pochopení rizik podnikání

Kompetence komunikativní

- formulování a vyjadřování svých myšlenek
- naslouchání promluvám druhých lidí
- využívání získaných komunikativních dovedností k vytváření dobrých vztahů s ostatními lidmi
- vhodné a slušné argumentaci
- zapojení se do diskuse
- kvalitní spolupráci s ostatními
- obhájení svého názoru

Kompetence sociální a personální

- upevňování dobrých mezilidských vztahů
- utváření příjemné atmosféry
- poskytnutí pomoci, umění požádat o pomoc
- dosahování pocitu sebeúcty
- spolupráci ve skupině, s ostatními lidmi
- vědomí svých práv a povinností
- pozitivnímu ovlivňování kvality společné práce
- ovládání svého chování, přijímání rolí
- oceňování zkušeností druhých lidí
- vytváření pravidel práce v týmu

Kompetence občanské

- vcítění se do situace druhých lidí
- ochraně a ocenění naší tradice, kulturního i historického dědictví
- pozitivnímu postoji k uměleckým dílům
- pochopení základních ekologických problémů, respektování požadavků na kvalitní životní prostředí
- pochopení základních principů zákonů a společenských norem, svých práv a povinností
- kladnému postoji k lidským hodnotám
- povinnosti postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- odpovědnému chování v krizových situacích

Naplňování průřezových témat:

Konkrétní naplňování průřezových témat uvádíme v tabulce vzdělávacího obsahu předmětu Základy společenské výchovy. Průřezová témata zde přiřazujeme ke konkrétnímu výstupu, učivu. Předmět Základy společenské výchovy prolíná do mnoha předmětů, nejužší vztah má k Výchově k občanství, Dějepisu, Českému jazyku a literatuře, Výtvarné výchově a Hudební výchově.

Základy společenské výchovy - 7. ročník

Učivo	Výstupy	Kompetence	Průřezová témata	Metody a formy	Časový harmonogram	Evaluvace
Člověk a rodina	- posoudí roli a funkce rodiny v současném světě, sestaví rodokmen, diskutuje o rodinné problematice, vysvětlí význam rodiny pro svou osobu, navrhne, jak postupovat v případě domácího násilí	- k řešení problémů - vnímá různé problémy v rodině, mezi lidmi, ve spol., ve světě a přemýšlí o nich - komunikativní - naslouchá promluvám druhých lidí, využívá získané komun.dovednosti k vytváření dobrých vztahů, kvalitně spolupracuje s ostatními- kom. sociál. a personál. - utváří příjemnou atmosféru, upevňuje dobré mezilid. vztahy - kom. občanské - postaví se proti fyz. i psych. násilí	OSV - Sociální rozvoj - Mezilidské vztahy	hraní rolí, dramatizace, koláž, výzkumný domácí úkol - rodokmen, skupinová práce práce s krásnou literaturou, diskuse	září - říjen	koláž - Moje rodina, rodokmen
Člověk a domov	- vysvětlí, co pro něho znamená domov, argumentuje, proč je důležitý, pojmenuje nedostatky v našem městě a navrhne řešení, posoudí lokální problémy, podílí se na úpravě obce, kde žije, doporučí ostatním autora z našeho regionu	- občanské - ochraňuje a oceňuje naše tradice, kulturní i historické dědicví	VDO - Občanská společnost a škola	exkurze na MěÚ, návštěva muzea, brigáda na pomoc naší obci, beseda s významnou osobností, projekt	listopad - leden	projekt - Naše obec

<p>Člověk a vlast</p>	<p>- vysvětlí pojem vlastenectví, vybere nejvýznamnější vlastence a a charakterizuje je, vysvětlí, proč dodržujeme dané tradice a státní svátky, charakterizuje důležité historické momenty naší vlasti</p> <p>- vysvětlí, proč je naše vlast přitažlivá pro cizince, vypracuje návrh pro cestovní kancelář</p>	<p>- sociální a personální - oceňuje zkušenosti druhých lidí</p> <p>- občanská - ochraňuje a oceňuje naše kulturní tradice, kulturní i historické dědictví, má kladný postoj k lidským</p>	<p>Multikulturní výchova - Kulturní diference</p>	<p>projekt, exkurze, vycházka, práce s krásnou literaturou, internet, skupinová práce v městské knihovně, beseda v knihovně, pětilístek, T - graf</p>	<p>únor - duben</p>	<p>projekt - Cestovní kancelář</p>
<p>Člověk a kultura</p>	<p>- charakterizuje českou kulturu, chová se kulturně, připraví kulturní akci, zúčastní se kulturní akce, diskutuje o ochraně kultur. památek, kritizuje vandalismus, navrhuje řešení na ochranu přírody, zorganizuje akci ke Dni Země</p>	<p>- k řešení problémů - promýšlí a plánuje způsob řešení problému, který se týká kultury a přírody, oceňuje zkušenosti druhých lidí, - k. občanská - ochraňuje a oceňuje naše kulturní tradice, kult. i historické dědictví, zaujímá pozitivní postoj k uměleckým dílům, pochopí základní ekolog. problémy, respektuje požadavky na kvalitní ŽP</p>	<p>EV - Lidské aktivity a problémy ŽP, Vztah člověka k prostředí</p>	<p>projekt - příprava kulturní akce, brigáda, diskuse, výzkumný DÚ, exkurze, vycházka, beseda, návštěva divadelního představení, návštěva kulturní instituce, histor. památek</p>	<p>květen - červen</p>	<p>projekt - Příprava kulturní akce</p>

Základy společenské výchovy - 8. ročník

Učivo	Výstupy	Kompetence	Průřezová témata	Metody a formy	Časový harmonogram	Evaluvace
Člověk jako osobnost	- posoudí vliv svých charakterových vlastností na kvalitu vztahu s lidmi, vysvětlí pojem temperament a určí ho u sebe i spolužáků, členů rodiny, sebehodnotí se, stanoví si individuální cíle a porovná je s vrstevníky, ovládá své chování, uvede pravidla slušného chování a charakterizuje je, přijímá role v kolektivu	- komunikativní - obhájí svůj názor - sociální a personální - upevňuje dobré mezil. vztahy, ovládá své chování, přijímá role - k učení - kriticky hodnotí a diskutuje, vytváří si představy o sobě samém, ovládá se, dosahuje pocitu sebeuspokojení - k řešení problémů - vnímá různé problémy a přemýšlí o nich	Osobnostní a sociální výchova - Osobnostní rozvoj - Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygiena	skupinová práce, dotazník, hra, hraní rolí, pětilístek, dramatizace, vzkazy, pantomima, ledolamky, debatní kruh, kuchařka	září - říjen	kuchařka - mého já, pětilístek
Člověk a lidé	- navrhne řešení konfliktu v mezil. vztazích, vyjádří svůj názor, přijme kritiku, převede konflikt na problém a navrhne řešení, vysvětlí, proč je důležitý kompromis v lid. vztazích, uvede příklady tolerantního chování, navrhne řešení stres. - poradí vrstevníkovi, kritizuje násilí	- k řešení problémů - kriticky myslí, vytváří dobré vztahy ve vzáj. soužití lidí, vnímá různé problémy mezi lidmi, přemýšlí o nich a hledá řešení - komunikativní - využívá komun. dovedností k vytváření dobrých mezil. vztahů, argumentuje, zapojí se do řešení problémů, naslouchá druhým, vhodně - občanské - vcítí se do situace druhých	Osobnostní a sociální výchova - Sociální rozvoj - Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Kooperace a kompetice, Komunikace	týmová a skupinová práce, rozhovor, diskuse, hraní rolí, projekt, myšlenkové pochody, dotazník, relaxační hudba, relaxační cvičení, hra, koláž	listopad - prosinec	projekt a koláž - Naše třída

Člověk a morálka	<ul style="list-style-type: none"> - porovná právo a morálku, vytvoří morální kodex pro třídu, kritizuje nemorální chování, uvede příklady lidí, které neomrální chování dovedlo na okraj společnosti - diskutuje o morálce naší společnosti, srovná ji s morálkou jiných národů - chová se podle pravidla morálky 	<ul style="list-style-type: none"> - k řešení problémů - vnímání různých problémů v rodině, mezi lidmi, ve společnosti, ve světě - občanské - vědomí svých práv a povinností, pochopení zákl. principů zákonů a spol. norm 	<p>Výchova dem. občana - Občanská společnost a škola</p> <p>OSV - Sociální rozvoj - Mezilidské vztahy , Komunikace</p>	<p>morální kodex třídy, skupinová práce, týmová práce, práce s tiskem a odbornou literaturou, dramaturie, film, poslední slovo patří mně</p>	leden - únor	<p>morální kodex třídy, výzkumný domácí úkol</p>
Člověk a media	<ul style="list-style-type: none"> - vybere film , kulturní akci pro spolužáky a svůj výběr zdůvodní, vybere krátkou ukázkou televiz. zpravodajství a vhodnými argumenty ji zhodnotí - vysvětlí význam reklamy a porovná různé reklamy, vytvoří reklamu vlastní, hraje roli reportéra a vede rozhovor na zvolené téma 	<ul style="list-style-type: none"> - k řešení problémů - rozpozná a pochopí problém, plánuje jeho řešení - komunikativní - naslouchá promluvám druhých lidí, volí vhodnou argumentaci, zapojuje se do diskuse - občanská - povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí 	<p>Osobnostní a sociální výchova - Morální rozvoj - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika Mediální výchova - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Fungování a vliv médií ve společnosti</p>	<p>práce s médii, hraní rolí, rozhovor, diskuse, prezentace ukázky fungování medií, volné psaní, film, exkurze</p>	březen - duben	<p>reklama, prezentace ukázky fungování medií</p>
Člověk a práce	<ul style="list-style-type: none"> - sestaví životopis, vyjmenuje náležitosti pracovní smlouvy, posoudí své možnosti při výběru stř. školy a budoucího zaměstnání - napíše si žádost o brigádu, diskutuje o výhodách a nevýhodách podnikání a zaměstnání - sestaví svůj budoucí pracovní profil a navrhne kroky k jeho dosažení 	<ul style="list-style-type: none"> - pracovní - přistupuje k výsledkům pracovní činnosti z hlediska kvality - sociální a personální - utváří pravidla práce v týmu, spolupracuje s ostatními, pozitivně ovlivňuje kvalitu spol. práce 	<p>OSV - Osobnostní rozvoj - Sebezpoznání a sebepečení, Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>OSV - Sociální rozvoj - Kooperace a kompetice</p>	<p>exkurze na úřad práce, návštěva burzy škol, beseda s podnikatelem, poč. program pro profes. zaměření, práce v terénu - profesní mapa, hraní rolí, rozhovor, diskuse, skupinová práce, projekt, pětilístek</p>	květen - červen	<p>životopis, profesní mapa města, žádost o brigádu, projekt Můj prac. profil</p>

Základy společenské výchovy - 9. ročník

Učivo	Výstupy	Kompetence	Průřezová témata	Metody a formy	Časový harmonogram	Evaluvace
Člověk a hospodaření	<ul style="list-style-type: none"> - vyhledá v tisku základní informace o hospodaření státu, navrhne státní rozpočet, rodinný rozpočet, vysvětlí fungování trhu a funkci peněz, porovná nabídky různých pojišťoven, charakterizuje dávky a příspěvky ze st. rozpočtu, které získávají občané - vysvětlí význam a funkci bank 	<ul style="list-style-type: none"> - k učení - vyhledá, třídí a využívá informace potřebné k orientaci v politickém dění - pracovní - pochopí rizika podnikání 	<p>VDO - Občan, občanská společnost a stát</p> <p>OSV - Osobnostní rozvoj - Kreativita</p>	<p>práce s tiskem, projekt, exkurze do banky, beseda s pracovníkem pojišťovny, exkurze na MěÚ, podvojný deník, Vennův diagram</p>	září - říjen	<p>návrh rozpočtu, projekt - Pojištění, desatero občana</p>
Člověk a právo	<ul style="list-style-type: none"> - diskutuje o našem právním systému, o trest. činech i trestech, vyjmenuje základní lidská práva, popíše, jak probíhá soudní jednání - vyhledá údaje v ústavě, předvede soudní jednání, navrhne zákony, vysvětlí hierarchii soudů a jejich fungování 	<ul style="list-style-type: none"> - sociální a personální - je si vědom svých práv a povinností - občanská - pochopí základní principy zákonů a spol. norem, svých práv a povinností 	<p>VDO - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování, Občan, občanská společnost a stát</p> <p>Multikulturní výchova - Princip sociálního smíru a solidarity</p>	<p>exkurze k soudu, práce s prameny, hraní rolí, dramatizace, projekt, diskuse, výzkumný domácí úkol, skupinová práce, křížovky, kvíz</p>	listopad- prosinec	<p>projekt - Soudní jednání, zvědavá soudní abeceda, návrh zákonů</p>
Člověk ve sjednocené Evropě	<ul style="list-style-type: none"> - porovná výhody a nevýhody EU, vysvětlí potřebu evropské integrace, zaujme k ní vlastní stanovisko - zhodnotí působení ČR v EU, sestaví rejstřík netolerantních postojů a na základě argumentů je kritizuje, porovná Evropu dříve a nyní, nakreslí schéma evr. institucí 	<ul style="list-style-type: none"> - k učení - uvádí do souvislosti vztahy v Evropě a ve světě - k řešení problémů - rozpozná i pochopí problém a naplánuje jeho řešení 	<p>VMEGS - Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané</p>	<p>práce s naučnou i krásnou literaturou, internetem, videem, prezentace evr. států, obrazové materiály, fotografie, beseda, návštěva kult. institucí, exkurze na velvyslanectví skupinově</p>	leden - březen	<p>rejstřík netolerantních postojů, schéma evr. institucí, projekt - "Evropský cestovník"</p>

	- sestaví " Evropský cestopis"	- občanská - postaví se proti fyzickému a psychickému násilí		ve vystupování, skupinová a týmová práce, projekt		cestopis
Člověk v globálním světě	- charakterizuje globální problémy a vysvětlí jejich příčiny, navrhuje jejich řešení, najde souvislosti mezi lokálními a globálními problémy, kritizuje mezinárodní situaci - vytvoří prezentaci o životě a kultuře lidí z různých koutů světa, zaujme stanovisko k humanitární pomoci a vysvětlí její význam, zapojí se do ní (adopce na dálku)	- k řešení problémů - rozpozná a pochopí problém, naplánuje jeho řešení, - k učení - uvádí vztahy do souvislostí - sociální a personální - poskytnete pomoc	Multikulturní výchova - Princip sociálního smíru a solidarity, Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita,	adopce na dálku, diskuse, týmová a skupinová práce, prezentace, projekt - Globální problémy, práce s encyklopediemi, beseda s cestovatelem, internet, audioviz. technika, hud. nahrávky	duben - červen	prezentace, projekt